

გაეროს ღაცვისა და
სოფლის მეურნეობის
სამინისტრო

N 729/01
21/01/2020

729-01-2-202001211722

შპს „ენკა რინიუებლზს“

მის: ქ. თბილისი, არაყიშვილის ქ. N 3, ბლოკი 4, ბინა 74

თქვენი 2019 წლის 8 ნოემბრის N16070 წერილით გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშთან და თანდართულ დოკუმენტაციასთან დაკავშირებით, რომელიც ეხება წყალტუბოსა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში, მდ. რიონზე ორსაფეხურიანი ჰესების კასკადის (ტვიში ჰესი 100 მგვტ დადგმული სიმძლავრით და ნამახვანი-ჟონეთი ჰესი-333 მგვტ დადგმული სიმძლავრით) მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტში ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (ქვედა ნამახვანი) პროექტს გაცნობებთ, რომ წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებული გარკვეული საკითხები საჭიროებს დაზუსტებას და შესაბამისი ინფორმაციის დამატებით წარმოდგენას, კერძოდ:

- გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია კურორტ წყალტუბოს ტერიტორიაზე არსებულ თერმულ წყლებთან საპროექტო ჰესის დაშორების შესახებ, მიუხედავად აღნიშნულისა წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური დასაბუთება, რომ საპროექტო ჰესის მშენებლობა და ექსპლუატაცია არ გამოიწვევს კურორტ წყალტუბოზე და თერმულ წყლებზე ზემოქმედებას.
- გზშ-ის ანგარიშში მითითებულია, რომ „წყალსაცემი ჰის წარეცხვა გავლენას არ მოახდენს კაშხლის კონსტრუქციის მდგრადობაზე. წყალსაცემი ჰის თავზე ფერდობები გამაგრდება სამშენებლო სამუშაოების ფარგლებში მდგრადობის უზრუნველყოფის მიზნით 100 წლიანი განმეორებადობის წყალდიდობის პირობებისთვის.“ აღნიშნულიდან გამომდინარე, სამინისტროში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია კაშხლის მდგრადობის (მათ შორის ფიზიკური და მათემატიკური მოდელირება) შეფასებასთან და მიღებულ შედეგებთან დაკავშირებით.
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია თავი 5.2.2.2.4 „თანამედროვე ფიზიკურ-გეოლოგიური პროცესები და სეისმურობა“, სადაც ისევე როგორც ანგარიშის სხვადასხვა გვერდებზე მოცემულია ინფორმაცია სეისმურ საკითხებთან დაკავშირებით. მიუხედავად აღნიშნულისა, დამატებით წარმოდგენილი უნდა იქნეს ერთიანი დოკუმენტი/ინფორმაცია სეისმოლოგიურ კვლევასთან, რისკებთან და მიღებულ შედეგებთან დაკავშირებით.

- დეტალურად უნდა იყოს წარმოდგენილი ინფორმაცია ქ. ფოთში ე.წ. „დიდი კუნძულის“ ნაპირდაცვითი ღონისძიებების პროექტის შესახებ;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს სატრანსპორტო სქემა სამშენებლო მასალებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების შეუფერხებელი მიწოდებისათვის;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ნამახვანი ჰესის წყალსაცავის გარეცხვის პერიოდულობა და სიღრმული წყალსაგდებების მუშაობის რეჟიმის შესახებ ინფორმაცია;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სიღრმული წყალსაგდებებით გატარებული ნაკადის ენერჯის ჩაქრობის პირობების შესახებ (ანგარიშში მხოლოდ ზედაპირული წყალსაგდებების წყალსაცემი ნაგებობებია აღწერილი);
- წარმოდგენილი უნდა იყოს სადერივაციო-სადაწნეო გვირაბიდან ფილტრაციული წყლების მონიტორინგის სისტემის პროექტი და პროგრამა.
- წარმოდგენილი უნდა იყოს სატურბინე ზეთების წყალში ავარიული ჩაღვრის პრევენციული და სალიკვიდაციო დეტალური ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია.
- წარმოდგენილი ეკოლოგიური ხარჯის სიდიდე (16მ³/წმ) მოითხოვს დეტალურ დასაბუთებას ქ. ქუთაისის ფარგლებში მდ. რიონის მინიმალური სანიტარული (ზღვრის გაზავების) ნორმის გათვალისწინებით.
- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია საჭიროებს დეტალურ დასაბუთებას, კაშხლის საფუძველის 3 მ-ით დაღრმავებით როგორ იზრდება კაშხლის სიმაღლე 6მ-ით, ხოლო წყალსაცავის საერთო მოცულობა 13,1 მლნ მ³-ით. ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს წყალსაცავის სიგრძე და სიგანე;
- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია, კაშხლის თხემის შემადგენლობა ნორმალური შეტბორვის დონიდან მოითხოვს სათანადო დასაბუთებას წყალსაცავში წარმოქმნილი ტალღის სიმაღლის შესაბამისად.
- წარმოდგენილი უნდა იყოს მინიმალური ჩამონადენის შესახებ ინფორმაცია;
- დეტალურად უნდა იყოს მოცემული ინფორმაცია თვის საშუალო ხარჯებიდან როგორ ხდება გადასვლა 50 %-იანი უზრუნველყოფის ხარჯებზე, ასევე წლიურის შემთხვევაში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია თვეების მიხედვით. მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია 10%-იანი (უხვწყლიანი) და 90% (მცირეწყლიანი) უზრუნველყოფის მონაცემები თვეების მიხედვით.
- გზმ-ის ანგარიშში (გვ.178) მოცემულია ინფორმაცია, რომ „საპროექტო წყალდიდობის მაჩვენებლების ასარჩევად გათვალისწინებული იქნა ადგილობრივი წყალდიდობის ანალიზი, რომელიც ჩატარდა 70 წლიანი ხარჯის მონაცემთა რიგებით, ამიტომ ის უფრო საიმედოდ ჩაითვალა. წყალდიდობის მაქსიმალური მაჩვენებლები მიღებულია ჩამონადენი-ნალექის მოდელისაგან“. წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია საპროექტო და სავარაუდო წყალდიდობების განსხვავების შესახებ, ასევე მეთოდის შესახებ, რომლის მიხედვით იქნა დადგენილი ხარჯის საბოლოო სიდიდე 4900 მ³/წმ-ში და ეს სიდიდე რამდენწლიანი განმეორებადობის მაჩვენებელია. დაზუსტება/კორექტირებას საჭიროებს რეგიონულ და ადგილობრივ წყალდიდობებს შორის განსხვავება.

- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით „საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის ჩატარება, რომელიც ითვალისწინებდა ტერიტორიის ამგები ქანების შესწავლის მიზნით ჭაბურღილების გაყვანას შესაძლებელი იყო მხოლოდ ჰესის შენობისთვის და ქვესადგურისთვის შერჩეულ ტერიტორიაზე“ რის გამოც „გვირაბის და წყალმიმღების განთავსების ტერიტორიის ამგები ქანების დასახასიათებლად გამოყენებული იქნა ანალოგის მეთოდი“. წარმოდგენილი უნდა იყოს „გვირაბის და წყალმიმღების განთავსების ტერიტორიის ამგები ქანების „საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები“.
- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, „სადაც გვირაბის ტრასა გადაკვეთს ნამახვანის ანტიკლინის თაღურ ნაწილს და ტექტონიკურ რღვევებს, მოსალოდნელია სამთო წნევების ზრდა, რის გამოც ჩასატარებელი იქნება შესაბამისი გამაგრებითი სამუშაოები, რომელთან მიმართებაშიც აუცილებელია სადერივაციო გვირაბის საინჟინრო-გეოლოგიურ-გეოტექნიკური კვლევა“. აღნიშნულის გათვალისწინებით წარმოდგენილი უნდა იყოს აღნიშნული ობიექტების საინჟინრო-გეოლოგიურ-გეოტექნიკური კვლევის შედეგები.
- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, N6 და N12 მეწყერი ვიზუალური და გეოფიზიკური კვლევის საფუძველზე იდენტიფიცირებულია როგორც „მიძინებული“, წყალსაცავის მიზეზით შესაძლო გააქტიურების საფრთხე კი შეფასებულია როგორც დაბალი. ვინაიდან, უცნობი რჩება ცოცვის სიბრტყის სიღრმითი მდებარეობა მეწყრის სხვადასხვა უბანზე (მეწყრის სიმძლავრე), მიწისქვეშა წყლების სარკის დონე, გრუნტის კონსისტენცია, და სხვა საჭიროა კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მომზადებული დეტალური ინფორმაციის სამინისტროში წარმოდგენა.
- წარმოდგენილი უნდა იყოს სანაყაროების მოწყობის პროექტები, განსათავსებელი გრუნტების (ფუჭი ქანის) სავარაუდო მოცულობები და სანაყაროების კონტურის კოორდინატები, რის საფუძველზეც შესაძლებელი იქნება მათი მდგრადობის და გეოდინამიკური პროცესების შესაძლო პროვოცირების შეფასება.
- წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური იქთიოლოგიური კვლევები. ამასთან მოცემული არ არის იქთიოლოგიური კვლევის სადგურების დეტალური რუკა (კოორდინატების მითითებით) და განხორციელებული კვლევების მასშტაბი. შეფასებული და წარმოდგენილი უნდა იყოს მდინარის საპროექტო მონაკვეთში თევზის ბიომასის შესახებ ინფორმაცია.
- წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია ჰესების წყალსაცავიდან ნატანის ჩარეცხვის ოპერაციების დაგეგმვის შესახებ, სხვა ჰესების ანალოგიური ოპერაციების სიხშირის და იქთიოლოგიური მონიტორინგის შედეგების გათვალისწინებით, რათა მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ამ სამუშაოთა ნეგატიური ზეგავლენის დონე იქთიოფაუნაზე. კერძოდ, შერჩეული იქნას პერიოდი, როდესაც თევზი არ ქვირითობს და ამასთან წყლის გაშვება განხორციელდეს კონტროლირებად პირობებში, რათა გადაჭარბებული რაოდენობის დანალექებით ნიაღვრის წარმოქმნის პირობებში არ მოხდეს თევზის მექანიკური „ჩარეცხვა“.
- წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია აბორიგენული სახეობებით დათევზიანების სამუშაოების შესახებ. მიზანშეწონილია დათევზიანების ღონისძიებები განხორციელდეს მდინარის სხვა ანთროპოგენული ზეგავლენისაგან უფრო დაცულ მონაკვეთებზე.

- წარმოდგენილ ინფორმაციას თან უნდა დაერთოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს დასკვნა საპროექტო ჰესის კულტურული მემკვიდრეობის და არქეოლოგიურ ძეგლებზე ზემოქმედებასთან დაკავშირებით.

გზმ-ის ანგარიში და თანდართული დოკუმენტაცია მოიცავს ტერმინოლოგიურ უზუსტობებს, მაგ: „ხარჯის მრუდის მეთოდის ირიბი ცდომილება (გვ.134), იმპლიციტური ცდომილება (გვ. 137), ნახაზის სათაური „წყლის 50 %-იანი უზრუნველყოფის საშუალო რესურსის წლიური განაწილება“, „დაბრუნების პერიოდი“ (გვ. 149) და ა.შ.

ჰიდროლოგიის ტომი, წარმოადგენს ნათარგმნ დოკუმენტს, სადაც დასაზუსტებელია ბევრი ტერმინოლოგიური საკითხი, დაულაგებელია წინადადებები, მაგ: „ჰიდროლოგიური აღმოჩენების განახლება“, „ჰიდროლოგიური დროითი მწკრივი“, „წლიური მაქსიმალური ხარჯების ამონაკრები“, „ჰიდროლოგიური ქვევა“ „დროთა სერიები“, „მდინარე რიონის წყალგამყოფი მთლიანია და ნაწილობრივ დაფარულია მყინვარის მიერ“, რაც საჭიროებს დაზუსტება/კორექტირებას.

ტერმინოლოგიური უზუსტობების გარდა ანგარიში მოიცავს მექანიკურ შეცდომებს, მაგ: N17 სურათი („მეწყერები ქვემო ნამახვანის ჰესის პროექტის წყალსაცავში თეორიული ასპექტები და პრაქტიკული მნიშვნელობა (გარდა N6 მეწყერისა),“ გამოსახულებაზე მოცემულია რიონის ხეობის მარცხენა ფერდობი (N12 მეწყერის დაბოლოება), რომელიც შეცდომით მიჩნეულია მარჯვენა ფერდობად, რაც საჭიროებს დაზუსტება/კორექტირებას.

გზმ-ის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია, რომ მოქმედი და სტაბილური მეწყერული კერები განთავსებულია მდ. ტვიშის მარჯვენა ფერდობზე. მდინარის სახელწოდება საჭიროებს დაზუსტება/კორექტირებას.

გზმ-ის ანგარიშში მდ. რიონის თევზების სახეობათა ჩამონათვალში (ლიტერატურული მონაცემებით) მოცემულია ისეთი თევზის სახეობები, რომლებიც ისტორიულად მდინარის ამ მონაკვეთზე არ ყოფილა და ფიზიკურად ვერც იქნებოდა, რაც საჭიროებს დაზუსტება/კორექტირებას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე სამინისტრო აჩერებს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის მიზნით დაწყებულ ადმინისტრაციულ წარმოებას წყალტუბოსა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში, მდ. რიონზე ორსაფეხურიანი ჰესების კასკადის (ტვიში ჰესი 100 მგვტ დადგმული სიმძლავრით და ნამახვანი-ჟონეთი ჰესი-333 მგვტ დადგმული სიმძლავრით) მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტში ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (ქვედა ნამახვანი) პროექტზე. გთხოვთ უზრუნველყოთ შენიშვნების შესაბამისად დაზუსტებული ინფორმაციის/დოკუმენტაციის წარმოდგენა სამინისტროში. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის მიზნით ადმინისტრაციულ წარმოება განახლდება აღნიშნული შენიშვნების სრულად გათვალისწინების და დამატებითი ინფორმაციის წარმოდგენის შემდგომ.

დამატებით გაცნობებთ, რომ ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში წარმოდგენილია Flora and Fauna International-ის კავკასიის პროგრამის კონსერვაციის ოფიცერის მიხეილ ფოცხიშვილის და არასამთავრობო ორგანიზაცია „მწვანეთა მოძრაობა დედამიწის მეგობრების“ შენიშვნები ნამახვანის ჰიდროელექტროსადგურის პროექტთან დაკავშირებით. გიგზავნით აღნიშნულ კორესპონდენციას/შენიშვნებს და გთხოვთ გვაცნობოთ თქვენი მოსაზრებები/კვლევები და დასაბუთება წერილში მითითებულ საკითხებთან დაკავშირებით.

ნინო თანდილაშვილი

მინისტრის მოადგილე

